INTENTIEVERKLARING

PACT WATERBEWUST NOORD-NEDERLAND

Samen bouwen aan een toekomstbestendige regio

6 november 2026

Karakter van deze intentieverklaring

Ondertekening van deze intentieverklaring leidt niet tot directe juridische of financiële verplichtingen en houdt geen vooraf vastgestelde inzet van capaciteit, kennis of data in. Met ondertekening onderschrijven de partijen de gezamenlijke ambitie en spreken zij de intentie uit om de inhoud van het pact de komende maanden gezamenlijk verder uit te werken in de Projectenagenda. Over deelname aan concrete projecten en eventuele bijdragen besluit iedere organisatie afzonderlijk.

Waarom dit pact?

Lange tijd was water een vanzelfsprekende voorziening voor onze samenleving. Huishoudens, bedrijven en overheden konden ervan uitgaan dat voldoende water van de juiste kwaliteit beschikbaar was. Die vanzelfsprekendheid is er niet meer. De vraag naar water neemt toe, terwijl de beschikbaarheid en kwaliteit van zoet water onder druk staan. Waterzekerheid is niet langer alleen een vraagstuk voor de watersector, maar een randvoorwaarde voor woningbouw, economische ontwikkeling, klimaatadaptatie, natuur en een gezonde leefomgeving. Wanneer we niet tijdig zorgvuldiger omgaan met water, kan de beschikbaarheid ervan een steeds grotere belemmering vormen voor maatschappelijke en economische ontwikkeling.

De vraag is daarom niet óf we zorgvuldiger met water moeten omgaan, maar hoe we de transitie naar zuiniger gebruik kunnen versnellen. Met dit pact richten we ons op de gebouwde omgeving: nieuwbouw en bestaande woningen, gebouwen, bedrijventerreinen en gebiedsontwikkelingen. We willen de vraag naar drinkwater verminderen door water te besparen, water waar mogelijk opnieuw te gebruiken en voor verschillende toepassingen passende alternatieve waterbronnen in te zetten. Technologische oplossingen, bewust watergebruik en bestuurlijke samenwerking zijn daarbij onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Waterbewust ontwikkelen helpt voorkomen dat waterbeschikbaarheid woningbouw en bedrijfsontwikkeling vertraagt. Tegelijkertijd biedt het kansen om innovaties sneller in de praktijk toe te passen, bedrijven nieuwe referentieprojecten te bieden en Noord-Nederland verder te positioneren als demonstratieregio voor watertechnologie.

Nederland staat daarin niet op zichzelf. Wereldwijd zoeken landen en regio's naar manieren om slimmer, zuiniger en toekomstbestendiger met water om te gaan. Noord-Nederland heeft een sterke uitgangspositie om hierin een voorbeeldrol te vervullen. De regio beschikt over internationaal erkende kennis van watertechnologie en een sterk netwerk van overheden, bedrijven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. Deze ambitie sluit aan bij de sterke positie en

samenwerking die Noord-Nederland de afgelopen jaren op het gebied van circulariteit heeft opgebouwd.

Met dit pact spreken wij de ambitie uit om van Noord-Nederland dé regio te maken waar innovatieve oplossingen voor watertechnologie niet alleen worden ontwikkeld, maar ook daadwerkelijk worden toegepast. We benutten direct wat binnen de bestaande kaders mogelijk is en lopen via zorgvuldig ingerichte pilots verantwoord vooruit op toekomstige regelgeving en werkwijzen. Door gezamenlijk op te trekken, praktijkervaring op te doen, te leren en succesvolle toepassingen op te schalen, willen wij anderen inspireren en laten zien dat water geen belemmering hoeft te zijn voor maatschappelijke en economische ontwikkeling, mits we bereid zijn innovaties toe te passen en anders met water om te gaan.

Het pact bouwt voort op bestaande kennis, projecten en samenwerkingsverbanden. Het voegt geen nieuw onderzoeks- of beleidsprogramma toe, maar verbindt bestaande initiatieven en richt zich op toepassing, monitoring en opschaling in Noord-Nederland.

Onze ambitie
Wij willen dat Noord-Nederland in 2035 koploper is in waterbewust ontwikkelen.

Voor huishoudelijk drinkwatergebruik sluiten we aan bij het landelijke doel van maximaal 100 liter per persoon per dag in 2035. Voor gebouwen, bedrijventerreinen en gebiedsontwikkelingen stellen de partners binnen de Projectenagenda passende en meetbare doelen vast.

Een regio waarin:

- water vanaf het begin wordt meegenomen in ruimtelijke ontwikkelingen;
- nieuwbouw en bestaande woningen, gebouwen, bedrijventerreinen en gebiedsontwikkelingen aantoonbaar minder drinkwater gebruiken;
- waterbesparing, hergebruik en passende alternatieve waterbronnen onderdeel worden van ontwerp, realisatie, renovatie en gebruik;
- innovatieve wateroplossingen sneller hun weg vinden naar de praktijk;
- bewoners en gebruikers worden betrokken bij zorgvuldig en bewust watergebruik;
- samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties vanzelfsprekend is;
- de werking en impact van oplossingen worden gemeten en succesvolle toepassingen worden opgeschaald binnen en buiten Noord-Nederland.

Wij sluiten hierbij nadrukkelijk aan bij de kennis, expertise en landelijke beweging rond de Bouwtafel Waterzuinige Wijken. Noord-Nederland wil hierop voortbouwen door concrete toepassingen te realiseren, ervaringen te verzamelen en lessen terug te geven aan de landelijke aanpak. Ook benutten we kennis en ervaringen uit andere bestaande initiatieven. Zo voorkomen we dubbel werk

en richten we onze gezamenlijke inzet op vraagstukken waarvoor regionale samenwerking meerwaarde heeft.

Onze manier van samenwerken
Wij geloven dat de transitie begint met doen!

Daarom willen wij:

- uitgaan van mogelijkheden in plaats van belemmeringen;
- bestaande wet- en regelgeving optimaal benutten;
- via zorgvuldig ingerichte pilots verantwoord vooruitlopen wanneer de bestaande praktijk of regelgeving vernieuwing nog belemmert;
- samenwerken aan concrete projecten;
- innovatieve oplossingen een kans geven in de praktijk;
- technologische oplossingen verbinden met bewustwording en gedragsverandering bij bewoners en gebruikers;
- kennis, data en ervaringen actief met elkaar delen;
- de resultaten en effecten van projecten meten;
- succesvolle toepassingen gezamenlijk opschalen;
- op basis van praktijkervaring gezamenlijk aangeven welke aanpassingen in beleid, regelgeving of financiering nodig zijn.

Van ambitie naar actie
Met de ondertekening van deze intentieverklaring onderschrijven de deelnemende organisaties de gezamenlijke ambitie en spreken zij de intentie uit om mee te werken aan de totstandkoming van de Projectenagenda Waterbewust Noord-Nederland. Iedere deelnemende organisatie wijst hiervoor een vertegenwoordiger aan die de verbinding met de eigen organisatie kan leggen.

Uiterlijk 6 maanden na ondertekening brengen EBNN, Water Alliance en Vereniging Circulair Friesland, samen met de ondertekenaars, een eerste **Projectenagenda Waterbewust Noord-Nederland** uit.

Een organisatie kan vanuit haar eigen rol bijdragen met bijvoorbeeld een project, kennis, data, capaciteit, financiering of toegang tot relevante netwerken. De aard en omvang van een eventuele bijdrage worden in de Projectenagenda nader verkend. Iedere organisatie besluit vervolgens afzonderlijk over deelname aan concrete projecten en over de inzet van capaciteit, kennis, data, financiering of andere middelen.

De regie op het pact ligt vooralsnog bij Water Alliance en Vereniging Circulair Friesland. Zij coördineren de totstandkoming van de Projectenagenda en betrekken daarbij de ondertekenaars. In de Projectenagenda worden afspraken gemaakt over de verdere organisatie, de selectie en prioritering van projecten en de verdeling van rollen en verantwoordelijkheden.

Deze projectenagenda bevat onder meer:

- een overzicht van bestaande initiatieven en de lessen die daaruit al beschikbaar zijn, zodat activiteiten elkaar aanvullen en dubbel werk wordt voorkomen;
- kansrijke projecten in zowel nieuwbouw als bestaande bouw, waarbij voor beide categorieën een passende aanpak wordt ontwikkeld;
- concrete pilots, demonstratieprojecten en gebiedsontwikkelingen waarin innovatieve wateroplossingen worden ingezet;
- afspraken over de concrete bijdrage van iedere ondertekenaar;
- heldere afspraken over rollen, verantwoordelijkheden en bestuurlijk eigenaarschap van overheden, drinkwaterbedrijven, waterschappen, kennisinstellingen, bedrijven en financiers;
- concrete en meetbare doelen per project die bijdragen aan de gezamenlijke ambitie voor 2035;
- een gezamenlijke aanpak voor monitoring, waarbij watergebruik, gerealiseerde besparing, werking en gebruikerservaring waar mogelijk meetbaar worden gemaakt, met een belangrijke rol voor drinkwaterbedrijven en andere gegevenshouders;
- een aanpak voor het betrekken van bewoners en gebruikers en het stimuleren van waterbewust gedrag;
- een aanpak om opgedane kennis breed beschikbaar te maken, te verbinden met de Bouwtafel Waterzuinige Wijken en succesvolle projecten op te schalen;
- een overzicht van belemmeringen in beleid, regelgeving en financiering, inclusief voorstellen om deze waar nodig weg te nemen.

De projectenagenda is nadrukkelijk geen nieuw beleidsdocument, maar een gezamenlijke agenda voor concrete uitvoering. De agenda wordt periodiek geactualiseerd op basis van de voortgang, nieuwe projecten en de lessen uit de praktijk.

Oproep

Ook na de eerste ondertekening kunnen overheden, drinkwaterbedrijven, waterschappen, woningcorporaties, bouwbedrijven, kennisinstellingen, financiële instellingen, maatschappelijke organisaties en (watertechnologie)bedrijven in Noord-Nederland zich bij dit pact aansluiten.

Iedere organisatie draagt vanuit haar eigen rol bij aan een toekomstbestendige regio waarin zorgvuldig wordt omgegaan met water en innovatieve oplossingen sneller hun weg vinden naar de praktijk. Aansluiten betekent dat een organisatie de gezamenlijke ambitie onderschrijft en meewerkt aan de totstandkoming van de Projectenagenda.

Alleen door samen op te trekken kunnen wij Noord-Nederland ontwikkelen tot een regio die laat zien dat waterbewust ontwikkelen niet alleen noodzakelijk is, maar ook kansen biedt voor woningbouw, economische ontwikkeling, klimaatadaptatie en innovatie.

Ondertekenaars

Provincie Friesland Namens de Commissaris van de Koning, Friso Douwstra, Gedeputeerde	Provincie Groningen Namens de Commissaris van de Koning, Nadja Siersema – Orsel, Gedeputeerde
Provincie Drenthe Namens de Commissaris van de Koning, Willemien Meeuwissen, Gedeputeerde	Gemeente Leeuwarden Evert Stellingwerf, Wethouder
Waterbedrijf Groningen Andre van Toly, Directeur	Wind Groep Harmen Wind, Directeur
Accolade Jacqueline de Vries, Manager Vastgoed	Rabobank Carlo Ezinga, Coöperatief Directeur Rabobank Friesland
Heijmans Namens Remco van der Mossel (directeur Heijmans Woningbouw) Arjen van der Veen, senior ontwikkelaar	Centre of Expertise Watertechnology Namens Anne-Wil Lucas (directeur) Marrit van der Wal, Onderzoeker
Wetsus Johannes Boonstra, Directeur	Universiteit van het Noorden Anneke Luijten, Lid College van Bestuur Van Hall Larenstein
Water Alliance Ronald Wielinga, Directeur	Vereniging Circulair Friesland Evert-Jan van Nijen, Directeur
Economic Board Noord-Nederland Meiltje de Groot, Voorzitter	